

40 DAGENTIJD 2020 VALLEN EN OPSTAAN – De anderen wel, hij niet

3^e zaterdag & zondag

DATUM	15 maart 2020
VOORGANGER	Jozef Essing o.p.
EERSTE LEZING	Deuteronomium 32, 48 - 52 en 34, 1 – 6
EVANGELIE	Matteüs 17, 9 - 13

OVERWEGING

Mozes mag het land zien; maar hij mag er niet in - hij die zoveel jaren voorop ging.
Wat is er toch gebeurd onderweg, tijdens de trek door de woestijn?

Woestijn in welke vorm ook, betekent voor wie er in terecht komt:
niemandsland, verlatenheid; er is niets voorhanden, niets dat houvast biedt.
Je kunt door een groot verlies in zo'n leegte terecht komen,
maar ook doordat je los wilt komen van oude patronen, van een ingesleten gedrag:
je onderneemt een voettocht; je wilt een gescheurde familieband herstellen;
of een geloofsgemeenschap helpen om in moeilijke tijden de weg te vinden.
Dan kom je, alleen of met anderen, terecht in het ongewisse, het vertrouwde is weg.
'Je weet wel wat je had, maar niet wat je krijgt'.
Het is dan de kunst de toekomst open te houden - "wie weet ...God weet ..."

Maar optrekken naar iets nieuws dat je nog niet voor je ziet, is moeilijk
Wie een familie uit een jarenlang conflict los wil trekken, uit de verstarring,
loopt de kans bagger over zich heen te krijgen.
Het is of men liever in het oude zeer wil blijven, dan nieuwe ruimte aandurven
Het is blijkbaar moeilijk vastgezette beelden van elkaar los te laten.
Als geloofsgemeenschap optrekken naar een nieuwe tijd vraagt uithoudingsvermogen
Wat vroeger was wordt verheerlijkt. Nu lijkt het enkel afbraak, kaalslag.
En degene die probeert de blik te verruimen krijgt ongenoegen over zich heen.

Dat overkwam ook Mozes: *We hebben honger; waar is water?* Bijna werd hij gestenigd.
Als paniek uitbreekt regeert het instinct tot zelfbehoud; dan kunnen mensen diep vallen.
En Mozes weet het even niet meer. Zoals ook wij, als we modder over ons heen krijgen:
"Wil God met jullie nog verder? Zal Hij jullie te drinken geven?"
Openlijk twijfelt hij aan Gods geduld. En dat laat God niet van zich zeggen.
Als signaal hiervan mag Mozes het land wel uit de verte zien, maar er niet ingaan.

Maar er is nog een diepere reden, zeggen de rabbijnse uitleggers van dit verhaal.
Een keer had het volk het wel heel bont gemaakt. Ze hadden Hem, die niet te vatten is, ingeruild
voor iets blinkends en tastbaars dat hen meer aansprak. God werd zo kwaad
dat Hij tot Mozes zei: *Aan deze mensen valt geen eer behalen. Ik ga dit volk wegdoen.*
Maar van jou zal ik een groot volk maken. Maar Mozes zegt:
Als ze dat in Egypte horen, zullen ze U uitlachen: 'Mooie meneer is die God;

*hij heeft dat volk van ons weg laten gaan om het in de woestijn om te laten komen.'
Doe mij dan liever weg!*

En dat, zo zeggen de rabbijnen, is de diepste reden dat Mozes niet binnen gaat: het gaat hem aan het hart, het volk dat achterblijft, die mensen die het niet halen. Hij verplaatst zich in de uitvallers en namens hen roept hij uit de diepte, pleit hij bij God om een hand die mensen helpt die zijn neergegaan - hen helpt overeind te komen.

Kostbaar zijn zulke figuren, die vanuit een groot hart toch met lastige mensen doorgaan, die de last van hun ongenoegen op zich blijven nemen, stank voor dank uithouden: die in een familieruzie blijven zoeken naar een deur die open kan gaan, die met een gemeenschap op weg blijven, al domineren de negatieve geluiden, die de blik van de gemeenschap open willen houden als het oude vertrouwde wegvalt en alert blijven kijken naar nieuwe kansen die zich aandienen, die de moed hebben om als het te bar wordt de handen ten hemel te heffen en te zeggen ik weet het ook niet meer - en toch niet weglopen.

Zulke mensen hebben een diepe zielsverwantschap met God. Die wil ook gekend zijn als iemand die lastige mensen niet wegdoet maar hen verdraagt, hun last op zich neemt en draagt. En dat komt, intiem en teder, naar boven in het verdere verhaal van Mozes: *Mozes stierf zoals de Eeuwige gezegd had*. Letterlijk staat er: *'hij stierf naar Gods mond'*. En de rabbijnse overlevering vertelt het zo: *Toen liet de Eeuwige Mozes naast zich komen op de top van de berg. Kijk om je heen, sprak God. En Mozes keek en zág: een nieuwe aarde, En God kuste hem zwijgend op de mond. En Mozes' ziel ging op in de adem van God, En God begroef hem zélf, met eigen hand. Niemand kent de plaats waar hij rust.* Mozes solidair met het morrend volk, beladen met hun schuld, pleitend bij God wordt in dit pleidooi ten nauwste verbonden met God, als hij sterft en God begraaft hem op een plek die Hij alleen kent. Het is of de verteller wil zeggen Mozes deelt in Gods geheim, hij is dicht bij Gods verborgen gedachten.

Het evangelie van vandaag vertelt ons van Jezus die van de berg afdaalt om solidair te zijn met mensen in een dal, die neer zijn gegaan en niet verder kunnen. Ook Jezus komt de stad van belofte niet in. Hij is er wel even, maar om er dan uitgegooid te worden, terecht gesteld tussen twee andere veroordeelden. *Jezus neemt het op zich te sterven buiten de gemeenschap,* als een belijdenis in verbondenheid met die gemeenschap - met ons, dat wij niet uit eigen kracht 'het beloofde land kunnen binnengaan', niet zelf die gerechtigheid en vrede halen die God voor ons in petto heeft. En zo komt hij - met ons verbonden - dicht bij God. Doordat God hem dan doet opstaan en in zich opneemt, kunnen ook wij, met hem verbonden, overeind komen, in Gods kracht.

Wie alleen of met anderen uit wil breken uit het oude en op weg gaat naar vernieuwing, komt onherroepelijk zichzelf tegen - je eigen tekort, je falen - en gaat neer. Maar gelukkig zijn er Mozes en Jezus, de Nieuwe Mozes, en velen die gaan in hun spoor: zij zijn verbonden met God, met het ideaal, èn met mensen, met de realiteit van ons falen. Zij zijn een levende brug. Dank zij hen komen wij er - met vallen en opstaan.